

Ανακοίνωση της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού

Επ' ευκαιρία της συζήτησης στην Ολομέλεια της Βουλής του νομοσχεδίου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥπΑΑΤ) για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2019/633 σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, σημειωτέα είναι τα εξής:

Αναφορικά με το Άρθρο 5 (Αρχές επιβολής)

1. Η ανάθεση και η κατανομή των αρμοδιοτήτων επιβολής των απαγορεύσεων κατά την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2019/633 αποτέλεσε αντικείμενο ενδεδειγμένης ανάλυσης και συζήτησης στο πλαίσιο των εργασιών της αρμόδιας νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, όπως και επίσης και κατά την περίοδο της δημόσιας διαβούλευσης. Επίσης, ακολουθήθηκαν οι βέλτιστες πρακτικές για την ενσωμάτωση της Οδηγίας σε άλλα Κράτη Μέλη, ένα σημαντικό ποσοστό των οποίων ανέθεσε την αρμοδιότητα αυτή στην αντίστοιχη Αρχή Ανταγωνισμού¹. Σε συνέχεια των εν λόγω συζητήσεων, επιλέχθηκαν δύο Αρχές Επιβολής, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (εφεξής ΥπΑΑΤ) και η Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΕΑ»).
2. Σύμφωνα με το στοιχείο α) της παρ. 3 του άρθρου 5 του Σχεδίου Νόμου (ΝσΧ) η ΕΑ αναλαμβάνει την αρμοδιότητα εφαρμογής της Οδηγίας, στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι αγοραστές επιτυγχάνουν κύκλο εργασιών, ανερχόμενο σε τουλάχιστον 50 εκ ευρώ, όπερ αφορά στην πράξη κατά κύριο λόγο στις συγκεκριμένες αλυσίδες αξίας επιχειρήσεις σούπερ μάρκετ και βιομηχανίες μεταποίησης, και, επομένως, σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κλάδους, ως προς τους οποίους η ΕΑ διαθέτει σημαντική εμπειρία, καθότι αυτοί αποτελούν αντικείμενο καθημερινής ενασχόλησής της. Εξάλλου, κρίθηκε, επίσης, σημαντικό οι εξουσίες, που προβλέπονται στην Οδηγία 2019/633, να ασκούνται από την ΕΑ, ειδικότερα σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το συνολικό μερίδιο αγοράς των 5 μεγαλύτερων αγοραστών ανά κανάλι διανομής ή εφοδιασμού στη σχετική αγορά προϊόντων και τροφίμων ανέρχεται τουλάχιστον σε 50%, καθότι τυχόν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές υπό την έννοια των ρυθμίσεων της Οδηγίας ενδέχεται να εμπίπτουν και στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού (Ν. 3959/2011), ως ενδεχόμενη μορφή καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης (άρθρο 2). Συνεπώς, ενισχύεται με αυτό τον τρόπο η δυνατότητα της ΕΑ να ανιχνεύσει αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που μπορεί συγχρόνως να αποτελούν και

¹ Συγκεκριμένα, σε σχετικό ερώτημα που απηύθυνε η Ε.Α. στις λοιπές Αρχές Ανταγωνισμού των κρατών μελών της Ε.Ε. σχετικά με το εάν αυτές θα είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των κανόνων της Οδηγίας 2019/633, δώδεκα (12) εξ αυτών απάντησαν θετικά, οκτώ (8) αρνητικά ενώ τέσσερεις (4) εξ αυτών δεν έχουν λάβει προς το παρόν τη σχετική απόφαση.

αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές, το οποίο συμβάλει στην αποτελεσματικότερη προστασία των αγροτών. Σημειωτέον είναι ότι η ΕΑ έχει ήδη ασχοληθεί ενδελεχώς με τέτοιες πρακτικές στο πλαίσιο δύο κλαδικών ερευνών, συγκεκριμένα στην κλαδική έρευνα για τα οπωροκηπευτικά προϊόντα και στην πρόσφατη κλαδική έρευνα για τα σούπερ μάρκετ, για 11 κατηγορίες βασικών καταναλωτικών προϊόντων.

3. Σημειώνεται ότι στην παρ. 3 του άρθρου 5 του ΝσΧ, προστέθηκε περίπτωση β, με την οποία τίθεται μία περαιτέρω σωρευτική προϋπόθεση προκειμένου να συντρέχει αρμοδιότητα της ΕΑ: απαιτείται να έχει επιβληθεί στον αγοραστή από το ΥΠΑΑΤ πρόστιμο ίσο ή μεγαλύτερο του 1% του συνολικού κύκλου εργασιών του, εντός του τελευταίου δεκαοκταμήνου. Κατά την άποψη της ΕΑ, η προσθήκη αυτή αίρει πλήρως την αρμοδιότητα της ΕΑ, ως αρχής επιβολής, διότι η ενεργοποίηση της αρμοδιότητας της ΕΑ αφενός τελεί υπό την αίρεση της προηγούμενης εφαρμογής της κρίσιμης διάταξης από την αρχή επιβολής του ΥΠΑΑΤ, και, κατ' επέκταση, η αρμοδιότητα της ΕΑ περιορίζεται μόνο σε περιπτώσεις υποτροπής τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες, και αφετέρου προϋποθέτει την επιβολή προστίμου ανερχόμενου σε τουλάχιστον 1% του συνολικού κύκλου εργασιών. Εκτιμάται ότι αυτό αντισταθμίζεται στη σκέψη 28 της Οδηγίας, η οποία επιβάλλει στα κράτη μέλη να ορίσουν αρχές επιβολής που θα εξασφαλίζουν την αποτελεσματική επιβολή των προβλεπόμενων απαγορεύσεων και οι οποίες θα δύνανται να ενεργούν αυτεπαγγέλτως.
4. Για παράδειγμα, ένας αγρότης στον οποίο επιβάλλονται αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, όπως π.χ. η μη πληρωμή του στα χρονικά περιθώρια των 30 ή 60 ημερών κατά περίπτωση που προβλέπονται από το άρθρο 3, παρ. 1 της Οδηγίας, από αγοραστή αλυσίδα σουπερμάρκετ μεταξύ των πέντε μεγαλύτερων στο συγκεκριμένο κανάλι διανομής και η οποία έχει κύκλο εργασιών ανερχόμενο σε τουλάχιστον 50 εκ ευρώ, δεν θα μπορεί να απευθυνθεί στην ΕΑ, ούτε η ΕΑ να προχωρήσει σε αυτεπάγγελτη έρευνα, παρά μόνο εφόσον η συγκεκριμένη αλυσίδα σουπερμάρκετ έχει ήδη παραβεί το τελευταίο δεκαοκτάμηνο τις διατάξεις της ενσωματωμένης Οδηγίας και της έχει ήδη επιβληθεί πρόστιμο από το ΥΠΑΑΤ ανερχόμενο τουλάχιστον σε 1% του συνολικού κύκλου εργασιών.
5. Η προσθήκη της προϋπόθεσης αυτής αποστερεί κατ' ουσίαν την ΕΑ, η οποία διαθέτει ουσιώδεις ελεγκτικές εξουσίες και εκτενέστατη εμπειρία σε ζητήματα ποσοτικής ανάλυσης των συναλλακτικών σχέσεων της εν λόγω αλυσίδας εφοδιασμού, από τη δυνατότητα ελέγχου, ιδιαίτερα ως προς επιχειρήσεις του μεγέθους που προαναφέρθηκε.
6. Επιπλέον, κρίνεται ότι ενδέχεται να εμφολωθήσουν σοβαρά ζητήματα για τον καθορισμό της εκάστοτε αρμόδιας αρχής επιβολής: ενδέχεται η ΕΑ να είναι αρμόδια κατά την έναρξη της εξέτασης μιας καταγγελίας, πλην όμως να μην είναι αρμόδια κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης της λόγω παρόδου του 18μήνου από την επιβολή του προστίμου από το ΥΠΑΑΤ και αντίστροφα η αρχή επιβολής του ΥΠΑΑΤ να είναι αρμόδια κατά την εκκίνηση της διαδικασίας ελέγχου, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, λόγω του ότι δεν είχε επιβληθεί πρόστιμο εντός του τελευταίου δεκαοκταμήνου, πλην όμως να καταστεί αναρμόδια μέχρι την

έκδοση της απόφασής της, λόγω επιβολής άλλου προστίμου στην καθής επιχείρηση ανερχόμενου σε 1% του συνολικού κύκλου εργασιών της.

7. Η ΕΑ προτείνει η παραπάνω προσθήκη του άρθρου 5 παρ. 3 β) να απαλειφθεί ώστε η άσκηση των προβλεπομένων από την Οδηγία εξουσιών εκ μέρους της ΕΑ να μην συναρτάται από την άσκηση της αρμοδιότητας της αρχής επιβολής του ΥπΑΑΤ. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η προσθήκη του κρίσιμου εδαφίου από το ΥπΑΑΤ θέτει σε κίνδυνο την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των προβλεπόμενων από την Οδηγία απαγορεύσεων και μάλιστα ως προς επιχειρήσεις σημαντικού μεγέθους, όπως τα σούπερ μάρκετ και οι μεταποιητικές βιομηχανίες.

Η ΕΑ προσβλέπει σε μία ουσιαστική και συστηματική εφαρμογή της Οδηγίας 2019/633 σε συνεργασία με το ΥπΑΑΤ, για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της, προς όφελος των αγροτών και της εθνικής οικονομίας.